การบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

Budget Administration Affecting the Effectiveness of Schools in the Secondary Educational Service Area Office 27

Received : 6 ธ.ค. 2563
Revised : 10 ก.พ. 2564
Accepted : 10 ก.พ. 2564

ปิยะพงษ์ พันธ์สุภา[1] และ สมใจ ภูมิพันธุ์[2]
Piyapong Pansupa[1] and Somjai Pumipuntu[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านบรรยากาศของโรงเรียน และด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการวางแผนงบประมาณ (X_1) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ (X_5) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ (X_2) และด้านการบริหารการเงินและการบัญชี (X_6) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 4 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ร้อยละ 86.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ 0.254, 0.286, 0.171, และ 0.112 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.325, 0.366, 0.295, และ 0.123 ตามลำดับ สมการพยากรณ์เขียนได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในรูปของคะแนนดิบ

$$Y' = 0.863 + 0.254\ X_1 + 0.286\ X_5 + 0.171\ X_2 + 0.112\ X_6$$

สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = 0.325Z_{X1} + 0.366Z_{X5} + 0.295Z_{X2} + 0.123Z_{X6}$$

คำสำคัญ : การบริหารงบประมาณ, ประสิทธิผลของสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

Abstract

The objectives of this research were to 1) study educational institution budget management; 2) study educational institution effectiveness; and 3) explore budget management affecting educational institution effectiveness under Secondary Education Service Area Office 27. This study's sample included 396 administrators and instructors from the schools under the Secondary Educational Service Area Office 27.

[1] *นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: pansupa.2012@gmail.com*
[2] *ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*
[1] *Master Student, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Email: pansupa.2012@gmail.com*
[2] *Assistant Professor, Ph.D., Educational Administration, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University*

A questionnaire with a 5-point rating scale was utilized to collect data. Frequency, percentage, mean, and standard deviation were the statistics employed in data analysis. The hypothesis of this study was tested using stepwise multiple regression. The findings revealed that 1) both the overall and each part of budget management in schools under the Secondary Educational Service Area office 27 were rated at a high level, 2) the overall efficacy of schools in the Secondary Educational Service Area office 27 was rated at a high level. When considering each component, it was discovered to be effective at a high level in practically every aspect, with the exception of the school environment and the leadership. These two factors received the highest rating, and 3) In the Secondary Educational Service Area Office 27, it was discovered that the element of planning (X_1) was the best predictor of school effectiveness, followed by material and property management (X_5), budget management (X_2), and financial and accounting management (X_6), respectively. These factors may explain 86.60 percent of the variance in school effectiveness in the Secondary Educational Service Area Office 27 with statistical significance at .01 level. The regressive coefficients in raw score form were 0.254, 0.286, 0.171, and 0.112, while in standard score form were 0.325, 0.366, 0.295, and 0.123. The followings are possible predictive equations:

The regressive equation of school effectiveness in raw score form (Unstandardized Score)

$$Y' = 0.863 + 0.254\ X_1 + 0.286\ X_5 + 0.171\ X_2 + 0.112\ X_6$$

The regressive equation of school effectiveness in standard score form (Standardized Score)

$$Z'_y = 0.325Z_{X1} + 0.366Z_{X5} + 0.295Z_{X2} + 0.123Z_{X6}$$

Keywords : Budget management, School Effectiveness, The Secondary Educational Service Area Office 27

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายหลักในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ กระจายอำนาจสู่สถานศึกษา ตามมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549: 18) ภายใต้กรอบการดำเนินการที่กำหนดให้อย่างมีอิสระ รวดเร็ว มีความคล่องตัว และมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้กับสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดภายใต้ระเบียบและกฎหมายรองรับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 14) การที่สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายนั้น ตัวชี้วัดที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือไม่มากน้อยเพียงใด ก็คือ ประสิทธิผลองค์การ ธงชัย สันติวงษ์ (2537, อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวี, 2553: 204)

ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร ว่าการบริหารองค์การหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง สามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลที่ได้รับและผลสำเร็จของงาน มีความเกี่ยวพันกับผลงานที่องค์การพึงประสงค์ (ภารดี อนันต์นาวี, 2553: 203) เช่น การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี หรือความพึงพอใจในการทำงานของครูหรือขวัญกำลังใจของสมาชิกในโรงเรียนดี (Hoy & Miskel, 2001: 289-300) ทั้งนี้การพิจารณาว่าสถานศึกษามีประสิทธิผลหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับตัวบ่งชี้ที่สำคัญคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และตัวบ่งชี้อื่น ๆ เช่น ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบรรยากาศของโรงเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านความคาดหวังต่อผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหาแนวทางเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา

โดยเน้นที่ประสิทธิผล ทั้งนี้เพราะประสิทธิผลของสถานศึกษานั้นเป็นตัวบ่งชี้ว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการศึกษาถึงระดับความสำเร็จของสถานศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดขอบข่าย และภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็น 4 ภารกิจ คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีการกระจายอำนาจในการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ ซึ่งเป็นงานที่สำคัญยิ่งงานหนึ่งในการบริหารจัดการในสถานศึกษา จึงได้กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณลงไปในระดับสถานศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 80) ประกอบกับมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่บัญญัติว่ารัฐจะต้องจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 12) การบริหารงานงบประมาณ ถือเป็นภารกิจของสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องในแต่ละส่วนของงาน ให้การดำเนินงานภายในสถานศึกษาเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยเฉพาะการบริหารงานการเงินและการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ถือเป็นภารกิจของโรงเรียนที่จะสนับสนุนงานอื่น ๆ ที่ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 62)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียนในเขตพื้นที่บริการ ให้ความสำคัญในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ที่ยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้การบริหารงบประมาณของโรงเรียนดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายตามนโยบายที่กำหนด แต่ในปัจจุบันการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาอาจยังบกพร่องในเรื่องของระเบียบ จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่จะปฏิบัติเป็นอย่างดี จึงจะสามารถบริหารงบประมาณของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และประสบผลสำเร็จได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27, 2561: 23) ปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถด้านงบประมาณโดยตรง ส่วนใหญ่สถานศึกษาต้องแก้ปัญหาโดยการมอบหมายให้ข้าราชการครูในสถานศึกษา ที่ทำหน้าที่สอนหนังสือเป็นหลักให้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้แทน หรือแม้แต่ผู้บริหารสถานศึกษาเอง ยังขาดประสบการณ์ในการบริหารงานด้านงบประมาณ จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ยุพิน บุญวิเศษ, 2555: 3) หากสถานศึกษาใดไม่สามารถบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพที่ดีได้แล้ว อาจส่งผลต่อประสิทธิผลความสำเร็จในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาได้

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานพัสดุ การเงิน จึงสนใจศึกษาการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยคาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแหงชาติ พ.ศ. 2542 ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
3. เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

1. กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ศึกษาขอบข่ายการบริหารงบประมาณ กระทรวงศึกษาธิการ (2556: 59-67) ผนวกกับการศึกษาขอบเขตการตรวจสอบระบบบัญชีหน่วยงานย่อย หน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2548: 38-44) และการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา จากการสังเคราะห์แนวคิดประสิทธิผลของสถานศึกษาจากนักวิชาการ 13 ท่าน ดังต่อไปนี้ Austin and Raynolds (1990: 167-178), Herzog (1990: 2582), Marcel (1990: 185), Pierce (1992: 35), Sammonds, Hillman and Mortimore (1995: 8), Senge (1996: 43-46), Wendel (2000, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2553: 176), Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2001: 49), Hoy and Miskel (2001: 398), Hanson (2002: 35), Lunenburg and Ornstein (2004: 348), Sergiovanni (2009: 258-263), และ Calman (2010, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2553: 177) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2. สมมติฐาน

การบริหารงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ด้านการตรวจสอบและติดตามการประเมินผล ด้านการบริหารทรัพยากร ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และด้านการบริหารการเงินและการบัญชี ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,541 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 119 คน และครู จำนวน 2,422 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27, 2562: 60-73)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42–44) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 411 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 92 คน และครู จำนวน 319 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามสหวิทยาเขต (Proportional stratified random sampling) และการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของ Likert นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแก้ไข และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

ตรวจสอบความถูกต้อง และตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item Objective Congruence: IOC) พิจารณาเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (reliability) ของข้อคำถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เท่ากับ .90 และค่าความเที่ยงของประสิทธิผลของสถานศึกษา เท่ากับ .87 แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 411 ฉบับ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 396 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.35

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ โดยหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา กับระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยหาค่าเฉลี่ย $\overline{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์การบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

สรุปผล

จากผลการวิจัย เรื่องการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การบริหารการเงินและการบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การวางแผนงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณ การตรวจสอบติดตามและการประเมินผล และการบริหารทรัพยากร ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวม และรายด้าน

การบริหารงบประมาณ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	4.37	0.37	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ	4.33	0.50	มาก
3. ด้านการตรวจสอบติดตามและการประเมินผล	4.32	0.38	มาก
4. ด้านการบริหารทรัพยากร	4.05	0.37	มาก
5. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.45	0.37	มาก
6. ด้านการบริหารการเงินและการบัญชี	4.50	0.32	มาก
โดยรวม	**4.34**	**0.30**	**มาก**

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกือบทุกด้านมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านภาวะผู้นำและด้านบรรยากาศของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ บรรยากาศของโรงเรียน ภาวะผู้นำ การพัฒนาหลักสูตร ความคาดหวังต่อผู้เรียน การมีส่วนร่วม การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.54	0.30	มากที่สุด
2. ด้านการมีส่วนร่วม	4.44	0.42	มาก
3. ด้านบรรยากาศของโรงเรียน	4.56	0.32	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.39	0.40	มาก
5. ด้านความคาดหวังต่อผู้เรียน	4.45	0.37	มาก
6. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.44	0.39	มาก
7. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.46	0.35	มาก
โดยรวม	**4.47**	**0.28**	**มาก**

3. การบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าการบริหารงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ (X_1) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ (X_5) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ (X_2) และด้านการบริหารการเงินและการบัญชี (X_6) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ดังกล่าว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวน ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ร้อยละ 86.60 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.254, 0.286, 0.171, และ 0.112 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.325, 0.366, 0.295, และ 0.123 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ การบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ตัวแปรพยากรณ์	B	$S.E._b$	β	t	p
X_1	0.254	0.023	0.325	11.045	0.000**
X_5	0.286	0.020	0.366	14.103	0.000**
X_2	0.171	0.016	0.295	10.554	0.000**
X_6	0.112	0.020	0.123	5.592	0.000**
$R = 0.931$, $R^2 = 0.866$, $a = 0.863$					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในรูปของคะแนนดิบ

$$Y' = 0.863 + 0.254\ X_1 + 0.286\ X_5 + 0.171\ X_2 + 0.112\ X_6$$

สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = 0.325Z_{X1} + 0.366Z_{X5} + 0.295Z_{X2} + 0.123Z_{X6}$$

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารการเงินและการบัญชี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ด้านการตรวจสอบติดตามและการประเมินผล และด้านการบริหารทรัพยากร ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ให้ความสำคัญในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้การบริหารงบประมาณของโรงเรียนดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายตามนโยบายที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 285) เพราะการบริหารงบประมาณ มีความสำคัญต่อการจัดสรรทรัพยากรในการบริหารงานให้บรรลุตามพันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ โครงการ โดยการจัดสรรงบประมาณต้องยึดหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักการมีส่วนร่วม หลักความเป็นธรรม หลักความเสมอภาคและหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งการบริหารงบประมาณที่มีคุณภาพย่อมส่งผลต่อการบริหารงานในด้านอื่น ๆ ด้วยสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 62) ที่ได้ระบุไว้ ว่าการบริหารงานงบประมาณ ถือเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในแต่ละส่วนของงาน ให้การดำเนินงานภายในสถานศึกษาเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยเฉพาะการบริหารงานการเงิน และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ถือเป็นภารกิจของโรงเรียนที่จะสนับสนุนงานอื่น ๆ ที่ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผล และการที่ด้านการบริหารการเงินและการบัญชีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษามีกระบวนการและแนวทางการปฏิบัติของผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินและการบัญชี ให้เป็นไปตามระเบียบและแบบแผนของทางราชการ ประกอบกับสถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ที่มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับไชยา ภาวะบุตร (2555: 426-437) ให้หลักการไว้ว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารแบบมุ่งเน้นผลงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารการบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของขนิษฐา ยศเมฆ (2560: 132-140) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่าการบริหารงบประมาณทางการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จิตรวี ซื่อสัตย์ (2559: 102-105) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ทั้ง 7 ด้าน มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านบรรยากาศของโรงเรียน กับด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับประสิทธิผลมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านความคาดหวังต่อผู้เรียน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม 2545 ได้กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อสถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิผล ผู้บริหารและครูปฏิบัติงานโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สถานศึกษาได้พัฒนาสู่มาตรฐานที่กำหนด โดยให้มีการประเมินตนเองทุกสิ้นปีการศึกษา ตลอดจนมีการตรวจติดตามการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาทุก ๆ ปี นอกจากนี้สถานศึกษาต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เห็นความสำคัญของประสิทธิผลของสถานศึกษาดังกล่าว จึงได้จัดให้มีโครงการพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนในทุกกลุ่มสาระและในทุกระดับการศึกษา โดยพัฒนาครูผู้สอน พัฒนาสื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแก้ปัญหา และมีทักษะชีวิตทางสังคม จึงทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทรานี สงวนนาม (2551: 201) กล่าวว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาส่วนหนึ่งพิจารณาได้จากภาวะผู้นำและแบบผู้นำของผู้บริหาร การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของสถานศึกษา การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และบรรยากาศของสถานศึกษา

และผลการวิจัยได้พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านบรรยากาศของโรงเรียนและด้านภาวะผู้นำ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านบรรยากาศของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด การที่ประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านบรรยากาศของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเป็นเพราะบรรยากาศในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเป็นกันเอง บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ทำงานอย่างมีความสุข ทำให้บุคลากรดึงเอาความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวเองออกมาทำงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ในการทำงาน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความปลอดภัย มีการให้บริการด้านระบบสาธารณูปโภคและสุขอนามัยที่ดี จึงทำให้เกิดบรรยากาศในทางสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับ ธร สุนทรายุทธ (2551: 541) ที่กล่าวว่าบรรยากาศโรงเรียน เกิดจากการรับรู้ของครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานของโรงเรียน ทั้งที่เป็นองค์การอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ บุคลิกลักษณะของผู้ร่วมงานและภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อองค์การ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าคุณลักษณะภายในที่ทำให้โรงเรียนแห่งหนึ่งต่างจากโรงเรียนอีกแห่งหนึ่ง และพฤติกรรมที่มีอิทธิพลของสมาชิกในแต่ละโรงเรียนคือบรรยากาศองค์การของแต่ละโรงเรียน ผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ รองเมือง และสมใจ ภูมิพันธุ์ (2562: 33-41) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา จันตุ่ย และสิรินธร สินจินดาวงศ์ (2563: 3-12) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งกับประสิทธิผลของสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ (X_1) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ (X_5) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ (X_2) และ ด้านการบริหารการเงินและการบัญชี (X_6) สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ร้อยละ 86.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถอภิปรายตัวแปรพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ด้านการวางแผนงบประมาณ เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ดีเป็นอันดับ 1 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และรายละเอียดของแผนการใช้งบประมาณอย่างเหมาะสมและชัดเจน จึงส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเชิงบวก สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2556: 60) ที่ได้กำหนดภารกิจการดำเนินงาน ด้านการวางแผนงบประมาณของสถานศึกษา โดยให้มีการจัดทำแผนงบประมาณ และคำขอตั้งงบประมาณ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (SWOT analysis) โดยต้องเชื่อมโยง กับแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา กลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

ทางการเงินของสถานศึกษา ได้แก่ แผนชั้นเรียน ข้อมูลครู ผู้เรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษา เพื่อใช้กำหนดเป้าหมายผลผลิต เป้าหมายกิจกรรมหลักและการสนับสนุน จากแนวทางดังกล่าวจึงทำให้การวางแผนงบประมาณ เป็นตัวแปรพยากรณ์ ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ดีที่สุด

3.2 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ดีเป็นลำดับที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาทุกแห่งให้ความสำคัญกับการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยพัสดุและสินทรัพย์เป็นปัจจัยนำเข้าของระบบที่จำเป็นต้องมีจำนวนเพียงพอ และมีคุณภาพในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู และสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลผลิต คือ นักเรียนมีคุณภาพ สอดคล้องกับ Katz and Kahn (1978: 20) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ว่าเป็นกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อให้ผลผลิต ได้แก่ นักเรียนมีคุณภาพ สามารถดำเนินการได้ในรูปแบบเชิงระบบ คือ มีปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (output) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 3) ระบุว่าการที่จะทำให้นักเรียนมีคุณภาพ องค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญคือ ปัจจัยนำเข้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม มีห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ มีอุปกรณ์ดนตรี กีฬา ศิลปะ มีโรงฝึกงาน มีแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาคอยให้บริการแก่ผู้เรียน ซึ่งรวมถึงการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การยืม การตรวจสอบ การบำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุ

3.3 ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ดีเป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจะบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องมีการจัดสรรงบประมาณตามโครงการต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติการประจำปี ได้สอดคล้องกับวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และใช้จ่ายงบประมาณตามโครงการที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี และประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2556: 61) ที่ได้กำหนดให้ การบริหารจัดการงบประมาณ ต้องดำเนินไปตามแผนการจัดสรรงบประมาณและเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่กระทรวงกำหนด ประกอบด้วย การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ และการรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

3.4 ด้านการบริหารการเงินและการบัญชี เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ดีเป็นลำดับที่ 4 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาได้จัดทำทะเบียนคุมเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณไว้อย่างครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน จัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินและจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงกำหนด การบริหารการเงินและการบัญชีมีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผลของการปฏิบัติงานมีผลกระทบต่อหน่วยงาน จึงต้องปฏิบัติตามระเบียบและขั้นตอนของกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษา แนวปฏิบัติในการบริหารการเงิน ทั้งการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน การตรวจสอบและรายงานผล ประกอบกับหน่วยตรวจสอบภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ออกนิเทศติดตามตรวจสอบและประเมินผลในทุกไตรมาส สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ยศเมฆ (2560: 132-140) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่าการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้านการบริหารทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก แต่ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น สถานศึกษาควรดำเนินการจัดทำแนวทางจัดหารายได้ และระดมทรัพยากรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ นอกเหนือจากเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับจัดสรร แสวงหาแหล่งทรัพยากรบุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพเพื่อให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการวางนโยบาย จัดทำแผนระดมทรัพยากรของสถานศึกษาให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ควรกำหนดเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อที่จะสามารถนำไปบริหารจัดการทั้งส่วนรายได้ และส่วนของทรัพยากรอย่างทั่วถึง สามารถจัดสรรให้แก่ผู้เรียนและสามารถนำไปลงทุนเพื่อการศึกษา และเกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างเต็มที่

1.2 จากผลการวิจัย พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางหรือนโยบายที่ชัดเจน รวมถึงมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ควรมีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการจัดบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.3 จากผลการวิจัย พบว่าตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 คือ การบริหารงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ และด้านการบริหารการเงินและการบัญชี ตามลำดับ จึงควรให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2.2 ควรศึกษายุทธศาสตร์การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ รองเมือง และสมใจ ภูมิพันธุ์. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม,* 9(2), 33-41.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์.

ขนิษฐา ยศเมฆ. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

จิตรวี ซื่อสัตย์. (2559). *ความสัมพันธ์ของการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

จันทรานี สงวนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

ไชยา ภาวะบุตร. (2555). *หลัก ทฤษฎีและการปฏิบัติ การบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธร สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป.* กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปนัดดา จันตุ่ย และสิรินธร สินจินดาวงศ์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด,* 14(2), 3-12.

ภารดี อนันต์นาวี. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3) (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2). ชลบุรี: มนตรี.

ยุพิน บุญวิเศษ. (2555). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2553). *ผู้บริหารโรงเรียนสามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (2561). *รายงานการประชุมผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.* ครั้งที่ 8/2561. วันที่ 5 พฤศจิกายน 2561. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. 23-25.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการตรวจสอบภายในสถานศึกษา เล่ม 2.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *คู่มือการตรวจสอบภายในสถานศึกษา เล่ม 1 การเงินการบัญชี: คู่มือการบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อย พ.ศ. 2515.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). *15 รูปแบบการบริหารโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบรุ่นที่ 1 ปี 2544.* กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.

Austin, G. E. and Raynolds, D. (1990). Managing for improved school effectiveness: An international survey. *School Organization,* 10(2/3), 167-178.

Glickman, C. D. and Ross-Grodon, J. M. (2001). *Supervision and instructional leadership a developmental Approach* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Herzog, A. J. (1990). Variables contributing to organizational effectiveness: A comparison between national exemplary secondary schools and lutheran secondary schools. *Dissertation Abstracts International*, 51(8), 2582.

Hanson, M. E. (2002). *Educational administration and organization behavior* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2001). *Education administration: Theory research practice* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.

Katz, D. and Kahn, R. L. (1978). *The social psychology of organizations* (2nd ed.). New York: Wiley.

Lunenberg, C. F. and Ornstein, C. A. (2004). *Educational adminstration: Concepts and practices* (4th ed.). New York: WadsWorth.

Marcel, K. (1990). Principal power and school effectivenes: A study of urban public middle school. *Dissertation Abstracts International*, 51(6), 185.

Pierce, L. V. (1992). *Effective schools for national origin language minority students*. Washington DC: The Mid Atlantic Equity Center.

Sammons, P., Hillman, J. and Mortimore, P. (1995). *Key characteristics of effective schools: A review of school effectiveness research*. London: Office for Standards in Education.

Senge, P. M. (1996). *The fifth discipline of learning organization*. London: Century Business.

Sergiovanni, T. J. (2009). *The principalship: A reflective practice perspective* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.